

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ
ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ-2025

УДК 378.091.12:005.336.5-057.875
ББК 74.489.4
А 43

Затверджено вченою радою гуманітарного факультету Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії від 29 січня 2025 року, протокол № 6.

Актуальні питання професійного становлення сучасної молоді :
збірник наукових праць студентів / упорядники Л. Циганюк, Л. Качуринець.
Хмельницький : ХГПА, 2025. Вип. IV. 498 с.

Рецензенти:

Бучківська Г. В. – доктор педагогічних наук, професор, заслужений діяч мистецтв України, декан гуманітарного факультету Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії, професор кафедри образотворчого, декоративно-прикладного мистецтва та технологій, член Національної спілки майстрів народного мистецтва України, Спілки дизайнерів, Всеукраїнської спілки автентики;

Онищук М. І. – директор Хмельницького обласного науково-методичного центру культури і мистецтва, заслужена артистка України, член Всеукраїнської музичної спілки.

©Циганюк Л.І., 2025
©Качуринець Л.В., 2025

Козяр Лілія. Фортепіанний ансамбль як важливий етап музичного становлення юного піаніста.....	370
Колодій Ірина, Водяна Валентина. Розспівки як засіб формування вокально-хорових навичок учнів молодших класів.....	374
Корець Богдан. Особливості професійних компетентностей педагога-тренера в роботі колективу спортивно-бального танцю.....	379
Костич Анастасія. Роль мультимедійних технологій у творчому розвитку учнів ЗЗСО.....	383
Крантова Інна. Характеристика методів практичного навчання мистецтву образотворення у НУШ.....	391
Кудлюк Аня. Виховний потенціал музичної класики.....	396
Ліпінська Анастасія. Переваги та ризики використання електронних підручників на уроках образотворчого мистецтва у НУШ.....	401
Марковська Уляна. Теоретико-практичні аспекти опанування народним мистецтвом у 1–4 класах.....	406
Мицюк Софія. Методика формування у молодших школярів інтересу до народного танцю.....	412
Онищук Марія. Творчість Богдани Фільц для дітей шкільного віку.....	424
Племяник Віталій. Діяльнісний підхід у навчанні як ресурс якісної підготовки майбутніх учителів історії та громадянської освіти.....	429
Портнов Сергій. Значення українського народно-академічного інструментального виконавства у формуванні культурного середовища сучасної молоді.....	434
Посулько Юлія. Інноваційні підходи до використання наочності на уроках образотворчого мистецтва.....	439
Ростецький Борис Роман, Водяна Валентина. Інтеграція хорового співу в міждисциплінарне навчання середньої школи.....	444
Сарвілова Софія. Інноваційний підхід до розвитку творчих здібностей учнів старших класів засобами музично-театральної діяльності.....	449

РОЛЬ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ТВОРЧОМУ РОЗВИТКУ УЧНІВ ЗЗСО

Анастасія Костич,

студентка IV курсу спеціальності 014.12 Середня Освіта

(Образотворче Мистецтво) факультету мистецтв

Тернопільського Національного Педагогічного університету ім. В. Гнатюка

науковий керівник :

доцент кафедри образотворчого мистецтва,

дизайну та методики їх навчання

Тернопільського Національного Педагогічного університету ім. В. Гнатюка

Ірина Пацалюк

У статті розглянуто питання впровадження мультимедійних технологій у освітній процес. Розкрито можливості мультимедійних технологій у розвитку творчості. Проаналізовано роль мультимедійних технологій у розвитку творчості учнів та їх роль в оптимізації творчого освітнього процесу. Описано основні переваги та недоліки використання мультимедійних технологій на уроках образотворчого мистецтва. Проаналізовано окремі дослідження вітчизняних та закордонних педагогів

Ключові слова: *мультимедійні технології, інноваційні технології, освітній процес, НУШ, мультимедійні презентації, розвиток творчості.*

Динамічний розвиток сучасного суспільства породжує і динамічні зміни в усіх сферах життєдіяльності людини. Наука, освіта та мистецтво – не виняток, адже ці галузі знань є своєрідним індикатором розвитку та результатом суспільних запитів. Виникає суттєва потреба оновлювати освітній процес.

Одним із ключових завдань сучасної школи на сьогоднішні залишається розвиток творчої молоді, яка буде здатна вирішувати задачі «невпинного часу».

Поняття творчість, творчий розвиток особистості мають власні характеристики. У науковій думці творчість розглядають як діяльність людини, спрямовану «на створення якісно нових, невідомих раніше духовних або матеріальних цінностей (нові твори мистецтва, наукові відкриття, інженерно-технологічні, управлінські чи інші інновації тощо). Необхідними компонентами творчості є фантазія, уява, психічний зміст якої міститься у створенні образу кінцевого продукту (результату творчості)» (Вікіпедія, 2024: 1). Уява дитини – це сформовані у процесі сприймання образи, якими вона оперує при створенні чогось нового, перш за все для неї. Серед засобів розвитку творчості – заняття образотворчим мистецтвом у самій суті якого творчіть, творчий процес.

Організація занять не відбувається спонтанно, вона потребує пошуку методів, технологій, прийомів, як класичних, так і інноваційних, вдале їх поєднання сприятиме не лише міцному засвоєнню знань, формуванню умінь, навиків, учень розвиватиме творчість, набуватиме впевненості у власних можливостях.

Аналіз наукових джерел вказує, що результативним у плані розвитку творчості та оптимізації творчого освітнього процесу є впровадження інноваційних мультимедійних технологій.

У науковій думці мультимедійні технології трактують по різному, водночас «У широкому значенні за своєю сутністю «мультимедійні технології» означають спектр інформаційних технологій, що використовують різні програмні та технічні засоби з метою найбільш ефективного впливу на здобувача освіти, що став одночасно і читачем, і слухачем, і глядачем» (Томашевська, 2022: 207).

Результативність застосування мультимедійних технологій в освітньому процесі описали у своїх працях П. Гороль, Р. Гуревич, М. Жалдак, Ю. Жук, І. Коровець, Ю. Машбиць, О. Пінчук, Т. Піскунова, С. Сисоєва, В. Сумська, І. Шарова, Л. Чернявська та ін. Використання таких методів досліджували й закордонні педагоги, а саме Джейн Мак Гонігал, Саллі Хейтен, Марк Пренські, Ліндон Годдес, Кетрін Бекер.

Так, Л. Чернявська досліджує можливості та результативність застосування сучасних технологій для розвитку критичного мислення школярів. І. Шарова активно працює в галузі інтеграції мультимедійних технологій в освіту. Авторка вивчає можливості інтернет-ресурсів, віртуальних класів та онлайн-навчання.

Т. Касьянова працює над впровадженням технологій мультимедійного забезпечення у педагогічний процес, зокрема у контексті дошкільної та шкільної освіти. Сфера її наукових інтересів – використання мультимедійних ресурсів задля підвищення якості освітнього процесу, розвитку пізнавальних і комунікативних навичок у дітей та підлітків, критичного мислення та творчої діяльності (інтерактивні й візуальні підходи).

О. Мойко у своїх розвідках розглядає використання мультимедійних технологій як засіб «сприяння кращому сприйняттю інформації, розвитку креативності, підвищення мотивації до навчання та залучення учнів до активної участі на уроках» (Мойко, 2023: 380).

Авторка констатує, що використання мультимедійних технологій: поряд з іншими методами дає можливість досягти педагогічних цілей уроку.

М. Лютенко звертає увагу на те, що педагоги в освітньому процесі «активно використовують такі мультимедійні додатки, як: Linkway Live і Story Board Live, Multimedia applications, а також Infotainment- розважальне мультимедіа та Smart Board, тобто Інтерактивна дошка» (Лютенко, 2018: 41-46). Дослідниця, як і багато інших науковців, вважає, що ефективним для здобувачів шкільної освіти є поєднання сучасних ІКТ з уже традиційними технологіями, бо це створює «атмосферу збалансованості» у навчальному процесі.

Закордонні педагоги також досліджують доцільність використання мультимедійних технологій, оскільки вважають, що навчання повинно бути не лише інформативним та пізнавальним, а й комфортним для учнів.

Ліндон Годдес – педагог і дослідник з Австралії, вивчає інтеграцію мультимедійних, а також цифрових технологій в освітній діяльності. Годдес займається питанням використання мультимедійних технологій для розвитку

учнів у різних сферах, зокрема в мистецтві та дизайні. Його робота також фокусується на тому, як цифрові технології змінюють традиційні підходи до навчання і допомагають учням виявляти свій потенціал через інноваційні методи, тобто власну творчість.

Кетрін Бекер – американська педагогиня і дослідниця, займається вивченням використання мультимедійних технологій в освіті, зокрема в контексті впливу на учнів та педагогічні практики мультимедіа. Авторка фокусується на використанні цифрових технологій для підтримки творчого мислення, розвитку когнітивних навичок і покращення академічних результатів. У її роботах висвітлено використання мультимедійних інструментів для покращення взаємодії між учителями та учнями, а також для розвитку критичного мислення та самостійності учнів. Вона вважає, що мультимедійні технології можуть значно підвищити зацікавленість учнів та їхню мотивацію до навчання, сприяючи кращому розумінню матеріалу та його глибшому засвоєнню.

Серед найбільш доступних мультимедіа для розвитку творчості дитини науковці виділяють мультимедійні презентації. Саме цей продукт поєднує у собі значну кількість інформації, дає можливість формувати уявні образи, впливати на емоції, стимулювати мислення дитини, що є основою творчості.

Як педагогічний інструмент мультимедійні презентації, створені за допомогою Power Point дають можливість «...вчителю самостійно складати навчальний матеріал відповідно до психолого-педагогічних та дидактичних особливостей конкретного класу, теми, мети та результатів навчання, структури уроку та предмету. Такий підхід дозволяє побудувати урок таким чином, щоб досягти максимального навчального Ефекту» (Мойко, 2023: 380).

О. Мойко зауважує, що ефективність презентацій залежить від її наповнення. Тобто чим більше презентація міститиме зображень, схем, ефектів прогорткування слайдів, тим дитина більше буде заглиблена в інформацію. Робота з такими мультимедійними презентаціями дає можливість опрацювати інформацію в рази швидше та ефективніше.

Пагута Т. І., Ілюк Л. В., Пагута В. О., розглядаючи роль мультимедійних технологій у розвитку школярів, у тому числі і розвитку їх творчості, також апелюють до використання мультимедійних презентацій. Автори наголошують, що у початковій школі мультимедійні презентації, як один із видів ІКТ сприятиме навчанню та розвитку учнів:

«1. Візуальна підтримка. Мультимедійні презентації ілюструють та візуалізують складні поняття, що допомагає учням краще їх зрозуміти. Ілюстрації, фото, відео та анімація можуть роблять навчальний матеріал більш доступним.

2. Стимул до навчання. За допомогою мультимедійних презентацій відбувається зацікавлення, мотивація дітей до вивчення навчального матеріалу та навчання в цілому.

3. . Залучення уваги. Використання візуальних елементів і різноманітних засобів привертає увагу учнів до вивчення навчального матеріалу.

4. Інтерактивність. Презентації можуть бути створені з можливістю взаємодії, наприклад, відповіді на питання, клікабельні елементи та завдання, що допомагають залучити учнів до активного навчання.

5. Різноманітність завдань. Доцільно використовувати презентації для різних типів завдань, від вирішення задач і виконання диктантів до аналізу та обговорення важливих аспектів навчального матеріалу.

6. Творчий розвиток. Створення мультимедійних презентацій можна використовувати як творче завдання, що дозволяє розвивати їхні навички в області дизайну, вибору візуальних елементів та структурування інформації.

7. Доступність і гнучкість. Мультимедійні презентації можна легко адаптувати для різних стилів навчання та потреб учнів. Вони можуть бути використані як для індивідуальної роботи, так і для групового навчання.

8. Збереження інформації. Мультимедійні презентації можуть бути збережені та використані для повторення матеріалу, що дозволяє учням легше оволодіти знаннями на пізніших етапах навчання» (Пагута, Ілюк & Пагута, 2023: 1).

Проаналізувавши можливості використання мультимедійних технологій в освітньому процесі, у розвитку творчості школяра можемо виділити переваги їх використання та можливі ризики. До переваг відносимо:

1. Дитяча увага: використання мультимедійних елементів, таких як відео, зображення та аудіо, привертає увагу учнів. Такою є особливість сприймання інформації сучасними дітьми, їм легше запам'ятати інформацію із зображення, яскравого відео чи сприваючого тексту, аніж читати монотонні книжкові рядки.

2. Мультимедійні технології візуалізують абстрактні концепції.

3. Гнучкість: мультимедійні матеріали можна легко адаптувати та оновлювати, що додає суттєвої переваги у роботі з учнями.

4. Використання мультимедійних технологій допомагає дітям розвивати навички роботи з різноманітними медіаформатами та інструментами. А також використовувати свої вміння у створенні своїх мультимедійних робіт (Godfrey, 2015: 12-19).

5. 3D-візуалізація навчання. мультимедійні ресурси допомагають краще зрозуміти складні теоретичні або абстрактні концепції через візуальні та анімаційні елементи. Наприклад, 3D-моделі, графіки, схеми та анімації виводять навчання на новий рівень, полегшуючи процес розуміння складних наукових чи математичних явищ.

6. Мультимедійні технології сприяють розвитку критичного мислення, а також творчості. За допомогою інструментів для створення власних проєктів, а саме відео, презентації, музика, учні можуть реалізувати свої ідеї, аналізувати інформацію і застосовувати її в нових контекстах. Це дає поштовх розвитку навичок самовираження та ініціативи (Godfrey, 2015:12-19).

Звісно, як багато інших технологій сучасного навчання, мультимедіа має і свої недоліки (ризики), над усуненням яких активно працюють педагоги світу:

1. Залежність від технологій. Залежність від мультимедійних технологій може стати серйозною проблемою, особливо серед молоді.

2. Погіршення соціальних навичок. Занадто часте використання цих технологій може обмежити живу комунікацію між учнями класу.

3. Не доступність для всіх учнів: наприклад, учні з малозабезпечених сімей можуть не мати власних комп'ютерів або доступу до стабільного Інтернету, що обмежує їхні можливості для використання технологій у навчанні.

4. Зниження фізичної активності: залучення учнів до використання мультимедійних технологій часто пов'язане з тривалим сидінням перед екранами. Це може призвести до зниження фізичної активності, що в свою чергу негативно впливає на здоров'я, викликаючи проблеми зі спиною, зоровим апаратом і підвищенням ризику ожиріння.

5. Безпекове питання та конфіденційність інформації: використання мультимедійних технологій може бути пов'язано з ризиками для безпеки та конфіденційності даних учнів. Наприклад, зберігання особистої інформації онлайн або віртуальні платформи для навчання можуть стати мішенню для хакерських атак або зловживань, що підвищує ризик порушення приватності.

Як бачимо, використання мультимедійних технологій в освітньому процесі має чимало переваг, водночас, і негативних аспектів. Тому дуже важливим є баланс між залученням новітніх технологій та традиційних методів навчання. Це допоможе зменшити вплив негативних аспектів і може зробити навчання безпечним та ефективним для всіх учнів. Правильне використання мультимедійних інструментів сприяє розвитку нових навичок, мислення та творчості. Завдання педагога не лише впроваджувати інновації, але й дбати про безпеку учнів, особливо в онлайн-середовищі, забезпечувати рівні можливості для навчання.

На уроках образотворчого мистецтва використання мультимедійних технологій, а саме мультимедійних презентацій, сприяє досягненню таких цілей:

1. Ознайомити учнів з мистецтвом та його складовими.
2. Розвивати творчу уяву, фантазію та інтуїтивні навички дитини.
3. Формувати естетичне мислення за допомогою графіки, кольору тощо.

Використання технологій мультимедіа дає можливість ефективніше демонструвати навчальний матеріал, поєднувати звукові ефекти, анімаційні

зображення, спливаючий текст таким чином актуалізуючи увагу та увагу дітей, стимулювати творче мислення, відповідно, і розвиток творчості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрієвська, В. М., & Олефіренко, Н. В. (2010). Мультимедійні технології у початковій ланці освіти. *Інф.і технології і засоби навчання*, 2, 16-20.
2. Вікіпедія. Вилучено із <https://sal0.li/4F6212f>
3. Єргіна, О. В. (2009). Сучасний урок і мультимедійні технології: досвід і перспективи. *Комп'ютер у школі та сім'ї*, 2, 1-16.
4. Інноваційні технології як засіб підвищення ефективності освітнього процесу (2017). Вилучено із: <https://surl.li/qcktbe>.
5. Лютенко, М. Г. (2018). Практичне використання мультимедійних технологій в початковій школі. *Науковий вісник Південноукраїнського нац. педагог. університету імені К. Д. Ушинського. Педагогічні науки*, 123, 41-46.
6. Мойко, О. С. (2023). Особливості стимулювання навчальної діяльності учнів початкової школи засобами мультимедійних технологій. *Міжнародний науковий журнал «Грааль науки»*, 28, 380.
7. Пагута, Т. І., Ілюк, Л. В., & Пагута, В. О. (2023). Роль мультимедійних технологій у початковій школі Вилучено із: <https://sal0.li/2189000>
8. Томашевська, І. П. (2022). Сучасні мультимедійні технології в освітньому процесі вищої школи. *Наукові записки*, 207, 323-327.
9. Технології інтерактивного навчання (2019). Вилучено із <https://studfile.net/preview/7862605/page:14/>
10. Шестобуз, О. (2022). Мультимедійні технології на уроках образотворчого мистецтва в початкових класах. *Стратегії модернізації педагогічної освіти в Україні та країнах Європейського Союзу : мат. II Міжн. наук.-практ. конф.*, (с. 176-181). 20-21 жовтня, 2022, Чернівці, Україна.
11. Godfrey, L. (2015). Virtual environments and creative learning: A study on the use of VR technologies in education. *Journal of Educational Research*, 54(1), 12-19.